

ضوابط عمومی تاسیس و بهره‌برداری از شرکتهای حمل و نقل بین شهری کالا

مقدمه

با توجه به اختیارات حاصله از ماده ۴ هجدهمین جلسه شورایعالی هماهنگی ترابری کشور، ضوابط عمومی تاسیس و بهره‌برداری از شرکتهای حمل و نقل بین شهری کالا به شرح ذیل تنظیم می‌گردد: (در تاریخ ۷۷/۹/۲۹ طی بخشنامه شماره ۸۵۳۸/۷۱ ابلاغ شده است.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱: تعاریف

تعریف کلمات و اصطلاحات بکار برده شده در این مجموعه بشرح ذیل می‌باشد:

الف) درجه‌بندی:

منظور افزایش سطح کشور برحسب عوامل اقتصادی و حمل و نقل به گروههای مختلف با واحد شهرستان در خصوص ارائه تاسیسات و تجهیزات توسط متقاضیان ایجاد شرکت حمل و نقل.

ب) حوزه فعالیت:

منظور محدوده جغرافیایی شرکت یا شعبه است که می‌تواند در آن محدوده با رعایت این ضوابط نسبت به صدور بارنامه اقدام نماید.

ج) شرکت:

شرکت حمل و نقل جاده‌ای بین شهری کالا (که در این مجموعه اختصاراً شرکت نامیده می‌شود) عبارت است از یک شخصیت حقوقی که به منظور تصدی عملیات حمل و نقل جاده‌ای بین شهری کالا مطابق این ضوابط تشکیل می‌گردد.

د) قرارداد نمایندگی و نماینده:

تنظیم قرارداد همکاری مشترک و دو جانبه ما بین شرکتهای یا موسسات حمل و نقل را قرارداد نمایندگی و هر یک از دو طرف نماینده دیگری نامیده می‌شود.

ه) قرارداد وابستگی:

تنظیم چارچوب همکاری مالک وسیله نقلیه با شرکت در قالب قرارداد وابستگی انجام می‌گیرد.

و) وسیله نقلیه عمومی:

که در این ضوابط، اختصاراً وسیله نقلیه نامیده می‌شود عبارت است از وسیله نقلیه باری با ظرفیت بارپذیری بیش از ۳/۵ تن که دارای پلاک عمومی می‌باشد.

ز) وسیله نقلیه عمومی تحت پوشش :

وسيله نقلیه عمومی می باشد که در قالب قرارداد وابستگی با یک شرکت حمل و نقل در جهت انجام عملیات حمل و نقل در اختیار شرکت قرار می گیرد.

ح) سازمان :

منظور از سازمان در این ضوابط سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور می باشد.

ماده ۲ : درجه بندی

در این ضوابط درجه بندی بر حسب ۴ گروه انجام گردیده است که مطابق شرح ذیل می باشد:

الف) شهرستانهای درجه ۱ :

تهران بزرگ (شامل تهران، اسلام شهر، کرج، شهریار، رباط کریم، پاکدشت، ورامین و شمیرانات) ، بندرعباس (شامل بندرعباس و بندر خمیر)، اصفهان، بندر امام (ماهشهر)، شیراز، مبارکه، اهواز، مشهد، یزد، سمنان، انزلی، مرودشت، کرمان، نکا، تبریز، دورود، اراک، رامهرمز، شیبستر (صوفیان)، قزوین، بجنورد، ری، ساوجبلاغ (هشتگرد)، ساوه، مسجد سلیمان.

ب) شهرستانهای درجه ۲ :

همدان سیرجان، دزفول، کرمانشاه، قائنات، رشت، قم، الیگودرز، گرگان، چابهار، لوشان (رودبار)، ساری، اردبیل، خمینی شهر، ملایر، بستان آباد، اندیمشک، قروه، زاهدان، بیجار، لنجان (پولادشهر) شاهرود، بهبهان، خاش، ارومیه، شیروان چرداول، رزن، سنندج، شهرکرد، بیرجند، ایلام، اردکان.

ج) شهرستانهای درجه ۳ :

آستارا، بوشهر، بروجرد، تربت حیدریه، ارسنجان، برخوارمیمه، نجف آباد، مرند، بابل، دلیجان، زنجان، شوشتر، کازرون، گنبدکاووس، آمل، کهنوج، جیرفت، نهاوند، نیشاپور، آباد، نوشهر، جهرم، کاشان، شوش، داراب، فسا، میاندوآب، نیریز، سبزوار، سوادکوه، گلپایگان، علی آباد کتول، تربت جام، قائم شهر، سلماس، آبادان، بهار، خمین، میانه، بناب، محلات، کردکوی، فیروزکوه، گناباد، رفسنجان، قوچان، برازجان، (دشتستان)، اقلید، تاکستان، خرم آباد.

د) شهرستانهای درجه ۴ :

سایر شهرستانهای کشور

تبصره : در صورت هر گونه تغییر در تقسیمات کشوری، تعیین درجه شهرستان تاره تاسیس به عهده اداره کل حمل و نقل کالا می باشد.

ماده ۳: حوزه فعالیت

حوزه فعالیت شرکت شهرستان محل فعالیت آنان می باشد، لیکن شرکت برای بارهای ترافیکی می تواند در سطح استان محل فعالیت خود بارنامه صادر کند.

تبصره: شرکتهای حمل و نقل کالا در صورت عدم وجود مشکل خاصی می توانند از دفاتر بازاریابی در سطح شهر بهره مند گردند، لیکن صدور بارنامه در اینگونه دفاتر ممنوع می باشد.

ماده ۴: تطبیق وضعیت

کلیه شرکتها و موسسات حمل و نقل جاده ای کالای فعال، موظف می باشند مطابق برنامه زمانبندی که متعاقباً توسط سازمان اعلام خواهد شد نسبت به تطبیق شرایط خود با مفاد این ضوابط اقدام نمایند.

تبصره ۱: در زمینه تطبیق وضعیت چنانچه مدرک تحصیلی و سوابق تجربی مدیر عامل شرکت با شرایط مندرج در بند ط ماده ۱۳ همین ضوابط تطبیق ننماید طی دوره آموزشی الزامی است.

تبصره ۲: کلیه متقاضیانی که تاکنون موفق به دریافت مجوز فعالیت نشده اند می بایست مطابق این ضوابط مراحل بعدی را طی کنند.

تبصره ۳: در زمینه تطبیق وضعیت، کلیه موسسات حمل و نقل جاده ای کالا موظفند طبق برنامه زمانبندی مذکور در این ماده به صورت یکی از اقسام شرکتهای تجاری تبدیل گردند

تبصره ۴: در صورت عدم تطبیق وضعیت شرکت یا موسسه با این ضوابط ظرف مهلت اعلام شده پروانه فعالیت آن از درجه اعتبار ساقط و کانلم یکن تلقی می گردد.

ماده ۵: تاسیس شعبه

تاسیس شعبه مستلزم اخذ موافقت کتبی از سازمان و طی کلیه مراحل مربوط به تاسیس شرکت (بجز مراحل تشکیل هیئت موسس و هیئت مدیره) و رعایت ضوابط مربوط به تاسیسات و تجهیزات مورد نیاز شهرستان مربوطه و رعایت موارد ذیل می باشد:

- ۱- انطباق کامل مرکزیت شرکت با شرایط این مجموعه ضوابط.
- ۲- حداقل یک سال از شروع فعالیت شرکت اصلی گذشته باشد.
- ۳- نداشتن تخلف طی یک سال گذشته بر اساس رای مراجع قضائی و سایر مراجع ذیصلاح.
- ۴- نظریه انجمن صنفی کارفرمای مربوطه پیرامون عملکرد یک ساله شرکت.
- ۵- شرایط مسئول معرفی شده برای شعبه مطابق شرایط مدیر عامل در همان منطقه (شهرستان) خواهد بود.

ماده ۶: فعالیت بین‌المللی

فعالیت شرکت در زمینه حمل‌ونقل بین شهری و بین‌المللی کالا به صورت توأم مستلزم احراز شرایط این ضوابط و نیز آیین‌نامه تاسیس و فعالیت شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی کالا و اصلاح موضوع شرکت در اساسنامه و درج فعالیت حمل‌ونقل کالا در آن می‌باشد.

ماده ۷: گسترش همکاری

شرکتها و موسسات حمل‌ونقل می‌توانند به منظور گسترش همکاریهای مابین خود با یکدیگر قرارداد نمایندگی منعقد نمایند.

ماده ۸: تخلفات

در صورت از بین رفتن هر یک از شرایط و ضوابطی که برای تاسیس و فعالیت شرکت پیش‌بینی شده است و یا عدم رعایت شرایط و ضوابط حمل کالا و وظایف و مسئولیت‌های مقرر و دستورالعملهای مربوطه، موضوع از طرف سازمان بررسی و در صورت تشخیص و لزوم تعلیق یا لغو پروانه فعالیت مراتب برای تصمیم‌گیری به مرجع رسیدگی به تخلفات موضوع آئین‌نامه قانون اصلاح ماده ۱۴ اصلاحی قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی مصوب ۱۳۷۵/۵/۲۱ احاله می‌گردد.

فصل دوم: نحوه تاسیس و شروع به فعالیت

ماده ۹: ایجاد شرکت

ایجاد شرکت از سوی متقاضیان حقیقی یا حقوقی (خصوصی، عمومی، دولتی و تعاونی) منوط به ارائه درخواست کتبی متضمن تاریخ درخواست، موضوع و شهرستان محل فعالیت در چارچوب این ضوابط و قوانین و مقررات مربوطه می‌باشد.

تبصره ۱: سازمانها و شرکتهای تولیدی و صاحب بار با رعایت مفاد این ضوابط و سایر قوانین و مقررات مربوطه می‌توانند برای تاسیس شرکت اقدام نمایند.

تبصره ۲: تقاضای تاسیس در مورد شرکتهای تعاونی پس از تأیید وزارت تعاون و در مورد شرکتهای دولتی پس از اخذ مصوبه لازم از مراجع ذیصلاح به سازمان تسلیم می‌گردد.

ماده ۱۰: مدارک مورد نیاز

مدارک مورد نیاز جهت تکمیل پرونده تاسیس شرکت به شرح ذیل می‌باشد:

۱- برگ درخواست تاسیس متضمن تاریخ درخواست، موضوع و شهرستان محل فعالیت شرکت و مشخصات متقاضیان.

۲- طرح اساسنامه، شرکت نامه (حسب مورد) و مدارکی دال بر معرفی اعضا هیئت مدیره مدیرعامل، سهامداران و معرفی امضاهاى مجاز.

۲-۱- موضوع شرکت در اساسنامه و دیگر مدارک ثبتی می‌بایست عبارت "انجام امور حمل و نقل جاده‌ای داخلی کالا از مبدأ (شهرستان محل فعالیت) به سایر نقاط کشور و همچنین ایجاد هر گونه شعب و یا نمایندگی با کسب موافقت قبلی و کتبی از سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور قابل انجام می‌باشد" باشد.

۲-۲- مدیر عامل معرفی شده بایستی دارای شرایط مذکور در ماده ۱۳ و نیز اعضا هیات مدیره دارای شرایط مذکور در تبصره ۱ همان ماده باشند.

۲-۳- مدیر عامل الزاماً باید یکی از صاحبان امضاهاى مجاز باشد.

۳- اصل گواهی‌های مربوط به بندهای (ه-) (و) و (ز) ماده ۱۳ برای مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره.

۳-۱- معرفی نامه‌های مورد نظر صرفاً توسط سازمان با عنوان مراجع ذیربط صادر تا منجر به صدور گواهی‌های یاد شده گردد.

۴- تصویر صفحات کامل شناسنامه و برگ پایان خدمت مقدس سربازی یا معافیت دائم مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره (متولدین بعد از سال ۱۳۳۷).

۵- آدرس و کروکی محل سکونت و تلفن اعضا هیئت مدیره و مدیر عامل.

۶- شرایط و مدارک بابت وسایل نقلیه مطابق ماده ۱۵ می‌باشد.

۷- شرایط و مدارک بابت تاسیسات مطابق ماده ۱۶ می‌باشد.

ماده ۱۱: معرفی به ثبت

پس از تکمیل پرونده شرکت مطابق ماده قبل (تا بند ۵) متقاضی یا متقاضیان جهت ثبت شرکت به مرجع ثبت شرکتها معرفی می‌شوند.

تبصره: موافقت با ثبت شرکت، به هیچ وجه مجوز فعالیت شرکت تلقی نمی‌گردد و شروع به فعالیت، مستلزم دریافت مجوز فعالیت از سازمان می‌باشد.

ماده ۱۲: تعهدات متقاضی یا هیات موسس

متقاضی تاسیس یا هیات موسس شرکت در شرف تاسیس متعهد است:

۱- حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ صدور مجوز ثبت نسبت به تسلیم اظهارنامه ثبتی به همراه مدارک لازم به مرجع ثبت شرکتها اقدام نماید.

۲- تا زمان اخذ مجوز فعالیت از سازمان، از انجام هر گونه فعالیت و تبلیغات و نصب تابلو در امر حمل و نقل جاده‌ای خودداری نماید.

۳- حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ ثبت شرکت با در نظر گرفتن شرایط و ضوابط مربوط به استقرار در پایانه عمومی یا ایجاد تاسیسات و تجهیزات مورد نیاز منطبق با ضوابط تعیین شده از سوی سازمان اقدام و مدارک مثبت را به سازمان تحویل دهند.

۳-۱- مدت مذکور حداکثر یک مرتبه به مدت ۶ ماه با تشخیص سازمان قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۱۳: شرایط مدیر عامل و اعضا هیات مدیره

مدیر عامل معرفی شده می‌بایست دارای شرایط ذیل باشد:

(الف) تبعه و ساکن کشور جمهوری اسلامی ایران

(ب) متدین به دین اسلام یا سایر ادیان رسمی کشور

(ج) داشتن حداقل ۲۵ سال تمام

(د) عدم اشتغال به سمت مدیریت عاملی در شرکت‌های دیگر و مدیریت موسسات

(ه) عدم اعتیاد به مواد مخدر

(و) عدم سوء پیشینه کیفری و موثر که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی گردیده باشد.

(ز) احراز صلاحیت فردی بر اساس آئین‌نامه اماکن.

(ح) داشتن گواهی پایان خدمت مقدس سربازی یا معافیت دائم (متولدین بعد از سال ۱۳۳۷)

(ط) می‌بایست دارای تحصیلات و سوابق تجربی به شرح جدول ذیل باشد:

درجه‌بندی شهرستانهای کشور		
مدرک	درجه یک و دو	درجه سه و چهار
لیسانس	۲ سال	-
فوق دیپلم	۴ سال	۲ سال
دیپلم	۸ سال	۴ سال

تبصره ۱: اعضا هیات مدیره بایستی دارای شرایط مذکور در بندهای (ب)، (ه)، (ز)، (ح) باشند.

تبصره ۲: مدیر عامل مسئولیت حسن اجرا امور شرکت و رعایت این ضوابط و سایر قوانین را به عهده خواهد داشت، اختیارات و مسئولیت وی به هیچوجه قابل تفویض به سایر اعضا هیات مدیره نمی‌باشد، بدیهی است این امر رافع مسئولیتهای سایر اعضا هیات مدیره نمی‌باشد.

ماده ۱۴: سوابق تجربی

نحوه احراز سوابق تجربی مدیر عامل شرکت به ترتیب ذیل می باشد:

(الف) در صورتی که متقاضی در شرکت دارای سمت رسمی از قبیل عضو هیات مدیره، مدیر عامل و بازرس بوده باشد، ارائه روزنامه رسمی ضروری است.

(ب) در مورد سابقه کار در بخشهای دولتی حمل و نقل ارایه احکام کارگزینی و یا ابلاغ بالاترین مقام مسئول دستگاه موبد اشتغال متقاضی در بخش مدیریت مرتبط با حمل و نقل ضرورت دارد.

(ج) در صورتی که متقاضی قبلاً در شرکتها و یا موسسات حمل و نقل شاغل بوده باشد، ارایه تاییدیه سازمان تامین اجتماعی مبنی بر پرداخت حق بیمه الزامی و ملاک تشخیص سابقه تجربی می باشد.

تبصره: متقاضیان مشمول بند (ج) می بایست اشتغال عملی آنها در زمینه مدیریت اجرایی حمل و نقل مورد تایید انجمن صنفی کار فرمائی شرکتها و موسسات حمل و نقل مربوطه قرار گیرد.

ماده ۱۵: وسایل نقلیه

وسائل نقلیه ارائه شده توسط شرکت می بایست دارای شرایط ذیل باشد:

۱- تعداد وسائل نقلیه ملکی و تحت پوشش ارائه شده توسط شرکت به شرح جدول ذیل می باشد:

درجه بندی شهرستانهای کشور				
نوع وسیله نقلیه	یک	دو	سه	چهار
ملکی	۶	۴	۲	۱
تحت پوشش	۳۰	۲۰	۱۵	۱۰

۲- حداکثر سن ناوگان ملکی شرکت ۱۰ سال تمام باشد.

۳- حداقل ظرفیت بارپذیری کامیونهای معرفی شده ۳/۵ تن می باشد.

۴- کامیونهای ملکی معرفی شده بایستی دارای سند رسمی محضری بنام شرکت یا هر یک از اعضا هیات مدیره باشند.

۴-۱- در خصوص کامیونهای تحت پوشش می بایست قرارداد وابستگی تنظیم گردد.

۵- به منظور شروع فعالیت، کلیه کامیونها می بایست دارای بغل نویسی به نام شرکت و کارت وابستگی باشند.

تبصره: در صورت تغییر در اعضا هیات مدیره چنانچه تعداد وسایل نقلیه ملکی بنام شرکت یا هیات مدیره کاهش یابد، بایستی کامیونهای ملکی جایگزین و ارایه گردد.

ماده ۱۶: شرایط ارایه پایانه شرکت

پایانه معرفی شده جهت فعالیت شرکت می بایست دارای شرایط و مدارک ذیل باشد:

(الف) شرایط:

۱- مترآژ مستحدثات پایانه معرفی شده بر حسب درجات به شرح جدول ذیل می باشد:

درجه بندی شهرستانهای کشور				مستحدثات (حداقل مترآژ- متر مربع)
یک	دو	سه	چهار	
۳۵۰۰	۲۵۰۰	۱۸۰۰	۱۴۰۰	توقفگاه
۲۰۰	۱۵۰	۱۲۰	۱۰۰	دفتر کار
۲۱۰	۱۸۰	۱۵۰	۱۲۰	سالن استراحت
۵۰	۴۵	۳۵	۳۰	نمازخانه
۱۰۴۰	۶۲۵	۳۹۵	۳۵۰	سایر (انبار، محوطه سرویس و ...)
۵۰۰۰	۳۵۰۰	۲۵۰۰	۲۰۰۰	کل مترآژ

۲- کل محوطه عملیاتی شرکت می تواند بصورت ملکی و یا استیجاری با سند رسمی باشد.
 ۲-۱- در صورت ارایه سند استیجاری بابت محل شرکت مدت قرارداد اجاره می باید ۵ ساله منظور گردد.

۳- کل محوطه عملیاتی شرکت باید در یک محل متمرکز باشد.

۴- دفتر کار الزاماً بایستی دارای آب، برق، تلفن، جعبه کمکهای اولیه، وسائل گرم کننده و خنک کننده، دستشوئی و سرویس بهداشتی، دستگاه آب سردکن و اطفای حریق باشد.
 ۵- محل استراحت رانندگان و سایر خدمه علاوه بر امکانات و وسائل بند ۴ باید دارای خوابگاه با تخت کافی و حمام با دوش آب گرم و سرد باشد.
 ۶- توقفگاه باید دارای کف پوش مناسب (آسفالت یا بتن) بوده و مجهز به خط کشی، سیستمهای روشنائی کافی، لوله کشی آب و فاضلاب، دستگاه اطفای حریق و جعبه کمکهای اولیه و ... باشد.

ب) مدارک

۷- تصویر مصدق سند ملکی یا استیجاری محل فعالیت اختصاصی با قرارداد خرید سرقفلی یا اجاره غرفه یا مشارکت در احداث یکی از غرف پایانه عمومی.

۸- گواهی بلامانع بودن محل پایانه از نقطه نظر ترافیکی، انتظامی، بهداشتی، زیست محیطی و نوع کاربری از مراجع ذیربط.

تبصره: تاسیسات و تجهیزات ارایه شده توسط شرکت از سوی نماینده سازمان به منظور انطباق با ضوابط و مقررات این مجموعه مورد بررسی کارشناسی قرار می گیرد.

ماده ۱۷: صدور مجوز

پس از ارایه مدارک مذکور در مواد ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، و ۱۶ توسط شرکت در شرف تاسیس و هم چنین تنظیم قرارداد بیمه مسئولیت مدنی و نصب یک دستگاه رایانه جهت صدور بارنامه، مجوز فعالیت شش ماهه از سوی سازمان صادر می‌گردد.

ماده ۱۸: پروانه فعالیت

پروانه فعالیت پس از شش ماه از صدور مجوز فعالیت و اعلام رضایت سازمان از فعالیت شرکت جدیدالتاسیس صادر می‌گردد.

تبصره ۱: مدت اعتبار پروانه فعالیت ۲ سال می‌باشد و در صورت از بین رفتن هر یک از شرایط لازم برای تاسیس و بهره‌برداری شرکت مطابق این ضوابط پروانه فعالیت صادره از درجه اعتبار ساقط و کان لم یکن تلقی می‌گردد و صدور مجدد آن منوط به احراز شرایط مربوط به تمدید پروانه فعالیت می‌باشد.

تبصره ۲: تمدید پروانه فعالیت منوط به احراز شرایط ذیل می‌باشد:

- نداشتن تخلف بر اساس رای مراجع قضایی و سایر مراجع ذیصلاح.
- نظریه انجمن صنفی کارفرمایی مربوطه پیرامون عملکرد شرکت.
- از بین رفتن هر یک از شرایط لازم برای تاسیس و بهره‌برداری مطابق این ضوابط.

ماده ۱۹: تعهدات شرکت

شرکت علاوه بر رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط به تصدی عملیات حمل و نقل تعهدات زیر را بعهده دارد:

- ۱- از کلیه کامیونهای معرفی شده شرکت (ملکی و تحت پوشش) در قالب فعالیتهای حمل و نقلی شرکت به صورت مستمر استفاده کند.
- ۲- در صورت اعلام سازمان کلیه آمار و اطلاعات خواسته شده را در اسرع وقت ارسال نماید.
- ۳- نسبت به اجرای کلیه مقررات و دستورالعملهای صادره از سوی سازمان اقدام نماید.
- ۴- کلیه تغییرات در رابطه با مدیریت و تاسیسات و تجهیزات شرکت را در اسرع وقت به سازمان منعکس و موافقت قبلی و کتبی را در این خصوص اخذ نماید.